

روند صعودی نرخ ارز در ماه‌های اخیر بار دیگر نگرانی‌ها درباره آینده تورم و قدرت خرید خانوارها را افزایش داده است. کارشناسان اقتصادی معتقدند رشد نقدینگی، تداوم تورم‌های بالا، افزایش هزینه‌های تولید و تشدید نااطمینانی‌های ناشی از تحولات سیاسی، مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر بازار ارز هستند.

بررسی تحولات هفته‌های گذشته نشان می‌دهد در شرایط جنگ، متغیرهایی همچون تشدید ریسک‌های سیاسی، محدودیت دسترسی به منابع ارزی، افزایش هزینه‌های دولت، کسری بودجه و رشد تقاضای احتیاطی برای ارز، نقشی تعیین‌کننده در روند بازار دارند و مدخله بانک مرکزی تنها می‌تواند از شدت نوسانات بکاهد، نه اینکه همه این عوامل را به‌طور کامل خنثی کند. عبدالناصر همتی رئیس کل بانک مرکزی به تازگی تاکید کرده که نرخ ارز مستقل از تورم، رشد نقدینگی و منابع و مصارف ارزی نیست و نمی‌توان آن را برای مدت نامحدود در یک عدد دستوری تثبیت کرد و در عین حال سیاست نرخ شناور مدیریت شده نیز به معنای رهاسازی بازار نیست. در این ارتباط رحمان سعادت، کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با خبرنگار اقتصادی ایرنا با تاکید بر اینکه مدیریت بازار ارز و کنترل نقدینگی در شرایط فعلی نیازمند بازنگری جدی در سیاست‌های پولی و بانکی است، معتقد است: بخشی از رشد قیمت ارز در شرایط کنونی و با توجه به نرخ تورم، شرایط جنگ و نیز شاخص‌های کلان اقتصادی تا حدی قابل پیش بینی بود. وی افزود: افزایش نرخ ارز تنها به جنگ و تحولات نظامی و سیاسی محدود نمی‌شود و عوامل متعددی در این زمینه نقش دارند که مهم‌ترین آن تورم است؛ به‌طور طبیعی زمانی که سطح عمومی قیمت‌ها افزایش پیدا می‌کند، قیمت ارز نیز به‌عنوان یک کالا تحت تأثیر قرار می‌گیرد.

اثر تزریق نقدینگی

این کارشناس اقتصادی با اشاره به اینکه طبق نظریه میلتون فریدمن، پول وارز نیز نوعی کالا محسوب می‌شود، اظهار داشت: طی سه ماه گذشته شاهد افزایش شدید قیمت بسیاری از کالاها بوده‌ایم؛ برخی کالاها حتی بیش از دو برابر افزایش قیمت داشته‌اند و بسیاری دیگر نیز رشد حداقل ۵۰ درصدی را تجربه کرده‌اند. بنابراین طبیعی است که نرخ ارز نیز از این روند مستثنی نباشد. سعادت با بیان اینکه جنگ نیز به‌عنوان یک عامل مضاعف عمل می‌کند، گفت: تشدید تنش‌ها و افزایش نااطمینانی موجب می‌شود تقاضا برای دارایی‌های سرمایه‌ای نظیر طلا، سکه و ارز افزایش پیدا کند و این مسئله فشار بیشتری بر بازار وارد می‌کند.

وی خاطر نشان کرد: در سه ماه گذشته دولت ناچار به افزایش هزینه‌ها و تزریق نقدینگی شده و از سوی دیگر، آسیب دیدن برخی واحدهای تولیدی و صنایع مهم از جمله پتروشیمی‌ها، هزینه‌های تولید را افزایش داده است. مجموعه این عوامل فشارهای تورمی را تشدید کرده و در نهایت خود را در بازار ارز نشان می‌دهد.

نرخ ارز در ایام جنگ تحمیلی

از سعادت درباره علت جهش نیافتن نرخ ارز در ایام جنگ و پیش از پایان سال گذشته سوال شد که در پاسخ گفت: در آن مقطع، به‌صورت ناخواسته بخشی از تقاضا برای ارز سرکوب شد زیرا با کاهش واردات، نیاز به ارز نیز کاهش پیدا کرد. از سوی دیگر، مدیریت بانک مرکزی نیز در کنترل تقاضا مؤثر بود و همین عوامل مانع از تحقق پیش‌بینی‌ها درباره جهش نرخ ارز در آن مقطع شد.

وی با یادآوری اینکه آثار اقتصادی جنگ معمولاً با فاصله زمانی دو تا سه ماهه خود را نشان می‌دهد، خاطر نشان کرد: اگر دولت بتواند نرخ ارز را تا پایان تابستان یا حتی تا پایان سال مدیریت و حفظ کند، باید آن را یک موفقیت بزرگ در مدیریت اقتصادی دانست. این کارشناس اقتصادی، نرخ سود را یکی از ابزارها برای اصلاح سیاست‌های پولی و بانکی برشمرد و گفت: در شرایطی که تورم در سطوح بسیار بالا قرار دارد، نرخ‌های کنونی هیچ جذابیتی برای سپرده‌گذاری ایجاد نمی‌کند و در نتیجه منابع مالی از سیستم بانکی خارج شده و به سمت بازارهای دارایی حرکت می‌کند.

وی افزود: بسیاری از کارشناسان معتقدند نرخ سود بانکی باید متناسب با شرایط تورمی کشور بازنگری شود و به سطحی برسد تا بتواند انگیزه لازم برای ماندگاری منابع در شبکه بانکی را ایجاد کند.

سعادت خاطرنشان کرد: در صورت عدم مدیریت نقدینگی و اصلاح سیاست‌های پولی، خطر تشدید تورم وجود دارد بنابراین باید همه ابزارها و سیاست‌های اقتصادی را به کار بست تا رشد تورم مهار شود.

پنجشنبه	سال هشتم
۰۵ • ۰۵ • ۱۴۰۵	شماره ۲۴۲۱
۰۸ مهر ۱۴۴۷ / ۲۳ جولای ۲۰۲۶	

گزارش «آرمان ملی» درباره خبر افزایش قیمت بنزین

التهاب آفرینی با بنزین؟

سنگدوینی، عضو کمیسیون انرژی مجلس، نیز در گفت‌وگو با «آرمان ملی» تأکید کرد: نه در مجلس موضوع افزایش قیمت بنزین مطرح شده و نه اطلاعی از چنین برنامه‌ای از سوی دولت به مجلس وجود دارد. به گفته وی، انتشار چنین اخباری بدون وجود تصمیم رسمی، تنها موجب نگرانی مردم می‌شود و نباید به شایعات دامن زد. او با تأکید بر اینکه مشخص نیست که چه کسی این خبر را در مراحل اولیه منتشر کرده است، افزود: افزایش قیمت بنزین بدون اطلاع مجلس به خصوص کمیسیون انرژی انجام نمی‌شود و هیچ خبری، طرحی مبنی بر این مسئله و قصد و حتی بررسی برای افزایش قیمت بنزین در مجلس وجود ندارد. او اشاره به فضا سازی‌هایی که پیرامون قیمت سوخت شکل گرفته، گفت: کمیسیون انرژی نت‌تها وارد به موضوع افزایش قیمت بنزین نیز مخالف است. به گفته سنگدوینی، در برنامه و بودجه نیز از طراحان این ایده به شمار می‌رود. در بخش پایانی این گزارش نیز تلاش شده بود موضوع به نفوذ و نقش رئیس جمهور، مسعود پزشکیان، پیوند زده شود؛ روایتی که بلافاصله با واکنش سخنگوی دولت و رد این ادعا روبه‌رو شد. این در حالی است که تقریباً همزمان، برخی شهروندان نیز از محدودیت عرضه بنزین در تعدادی از جایگاه‌های سوخت خبر دادند؛ موضوعی که اگرچه می‌تواند ناشی از مشکلات لجستیکی، حمل‌ونقل یا مدیریت توزیع باشد، اما در فضای روانی ایجاد شده، از سوی برخی به عنوان نشانه‌ای از آماده‌سازی برای افزایش قیمت سوخت تعبیر شد.

تکذیب دولت و مجلس

در مقابل این گمانه‌زنی‌ها، فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت، اعلام کرد که دولت هیچ برنامه‌ای برای افزایش قیمت بنزین ندارد و اخبار منتشرشده در این زمینه صحت ندارد. از سوی دیگر رضائعلی

رئیس کنفدراسیون صادرات انرژی گفت: اگر مردم احساس کنند تصمیمات قیمتی بنزین به نفعشان خواهد بود همراهی می‌کنند.

حمیدرضا صالحی در گفت‌وگو با ایلنا، درباره تصمیم‌گیری برای بنزین اظهار داشت: اگر ۱۰ سال قبل برای بنزین تصمیمات را اتخاذ کرده و به نوعی مصرف را مدیریت می‌کردیم امروز از این پیچ‌گذار راحت‌تر عبور می‌کردیم. همه کشورهای دنیا مسیر واقعی کردن قیمت و کنترل مصرف بنزین را طی کرده‌اند و ما هنوز در ابتدای راه هستیم. اکنون مهمترین مسئله در حوزه بنزین این است که باید با مردم شفاف باشیم. وی افزود: اگر مردم احساس کنند تصمیمات قیمتی بنزین به نفعشان خواهد بود همراهی می‌کنند.

رئیس کنفدراسیون صادرات انرژی تصریح کرد: ما قبلاً پیشنهاد تخصیص کارت انرژی را مطرح کردیم، بر این اساس همه مردم باید از یارانه بنزین برخوردار باشند.

وی گفت: اکنون دارندگان خودرو ولو اینکه حتی از بنزین ۵ هزار تومانی هم استفاده کنند از یارانه بیشتری برخوردارند. زیرا با نرخ واقعی (حدود ۹۰ سنت) فاصله دارد.

صالحی با بیان اینکه بنزین یک کالای استراتژیک و ارزشمند در حوزه انرژی کشور محسوب می‌شود، تأکید کرد: اگر بنا بر این است یارانه‌ای برای این کالای ارزشمند در نظر گرفته شود، باید برای همه باشد.

وی بیان کرد: ما نیز مانند همه کشورهای دنیا که این دوران گذار را سپری کرده‌اند، با توجه به اقلیم و

گزارش «آرمان ملی» درباره خبر افزایش قیمت بنزین

التهاب آفرینی با بنزین؟

کالاها، خدمات حمل‌ونقل، کرایه‌ها و حتی معاملات برخی بازارها فراهم می‌کند و برخی فعالان اقتصادی ممکن است از فضای روانی ایجاد شده برای افزایش قیمت‌ها یا کسب سود استفاده کنند.

بنزین و وضعیت ناگزیر

واقعیت آن است که بسیاری از مسئولان و اقتصاددانان معتقدند قیمت فعلی بنزین با هزینه تولید، واردات و مصرف فاصله قابل توجهی دارد و دولت نیز سالانه یارانه سنگینی برای این بخش پرداخت می‌کند. از سوی دیگر، رشد مصرف، قاچاق سوخت، افزایش هزینه‌های تأمین و فشار بر بودجه عمومی، اصلاح نظام قیمت‌گذاری را به یکی از چالش‌های جدی سیاست‌گذاران تبدیل کرده است. با این وجود، بسیاری از کارشناسان نیز تأکید می‌کنند که اصلاح قیمت انرژی، بدون فراهم شدن پیش‌نیازهایی همچون کنترل تورم، افزایش اعتماد عمومی، توسعه حمل‌ونقل عمومی، پرداخت حمایت‌های جبرانی و ایجاد اجماع اجتماعی، می‌تواند پیامدهای اقتصادی و اجتماعی گسترده‌ای داشته باشد. از این رو، حتی اگر در آینده اصلاح قیمت بنزین در دستور کار قرار گیرد، انتظار می‌رود این موضوع پس از بررسی‌های کارشناسی، اطلاع‌رسانی شفاف و فراهم شدن الزامات اجرایی انجام شود، نه از مسیر شایعات و اخبار غیررسمی.

مدیریت اطلاع‌رسانی

افزون بر این، در شرایط جنگی کنونی کشور، که فشارهای خارجی، محدودیت‌های اقتصادی، نگرانی‌های ناشی از تحولات منطقه‌ای و حساسیت بالای بازارها، مسئولیت مهم‌ترها و جریان‌های سیاسی را دوچندان کرده است، انتشار اخبار تأیید نشده درباره موضوعات حساسی مانند بنزین، ارز یا کالاهای اساسی، می‌تواند ناخواسته به تشدید نگرانی‌های عمومی و برهم خوردن آرامش بازار منجر شود. از سوی دیگر، تکذیب‌های مکرر نیز اگر با اطلاع‌رسانی دقیق و به‌موقع همراه نباشد، ممکن است اعتماد عمومی را با چالش مواجه کند. به‌باور اکثر صاحب‌نظران، اقتصاد ایران بیش از هر زمان دیگری به ثبات روانی نیاز دارد. تجربه نشان داده است که بخش قابل توجهی از نوسانات بازار، نه ناشی از تصمیمات واقعی، بلکه نتیجه انتظارات و فضای روانی جامعه است. در نهایت اینکه؛ آنچه تاکنون از مواضع رسمی دولت و اعضای کمیسیون انرژی مجلس رمی‌آید، این است که در حال حاضر تصمیمی برای افزایش قیمت بنزین وجود ندارد. با این حال، تکرار شایعاتی از این دست نشان می‌دهد مدیریت افکار عمومی و اطلاع‌رسانی شفاف، به اندازه مدیریت اقتصادی اهمیت دارد، چرا که در شرایط حساس کنونی، هر خبر تأیید نشده می‌تواند به عاملی برای افزایش نگرانی، التهاب بازار و تضعیف سرمایه اجتماعی تبدیل شود.

رئیس کنفدراسیون صادرات انرژی مطرح کرد:

چند پیشنهاد برای عبور از چالش بنزین

برسانیم، همچنین پروژه‌های بهینه‌سازی را در حوزه بنزین استارت بنزیم و درآمد‌های حاصله نیز مستقیم به جیب مردم برگردد. علاوه بر این اطمینان را در جامعه ایجاد کنیم که ثروت ملی هدر نمی‌رود.

رئیس کنفدراسیون صادرات انرژی جلوگیری از قاچاق بنزین را نیز دیگر مورد طرح جامع تصمیم‌گیری در حوزه سوخت عنوان کرد و گفت: در حال حاضر، روزانه ۷ تا ۸ میلیون لیتر از بنزین کشور قاچاق می‌شود؛ باید شفاف شود که چه میزان می‌توانیم در کاهش قاچاق این ثروت ملی نقش آفرینی کنیم. وی با بیان اینکه اگر دولت در حوزه وظایف خود در زمینه سوخت درست کند، قطعاً فرهنگ مصرف درست نیز در جامعه نهادینه خواهد شد، خاطرنشان کرد: در این صورت مردم مطمئن خواهند شد که مصرف بهینه در نهایت به نفع خودشان خواهد بود، درآمد عمومی کشور بالا می‌رود.

صالحی ادامه داد: در حال حاضر، کشور بیش از ۱۰۰ میلیارد تومان یارانه انرژی پرداخت می‌کند، در حالی که هیچ کشوری بدین شکل عمل نمی‌کند، اینها مسائلی است که با همفکری مسئولین و ایجاد اعتماد بین مردم باید حل شود، باید مسیری طی شود که همه ذینفعان دیده شوند.

وی همچنین با اشاره به چالش واردات بنزین در شرایط کنونی گفت: ما اکنون چه به لحاظ حمل و نقل و چه به لحاظ تأمین منابع مالی برای واردات بنزین دچار مشکل هستیم، بنابراین راهی جز این نداریم مصرف کنترل بیشتری شود، مهمترین راهکار اینکه با واقعی سازی قیمت درآمد حاصله را به خود مردم بازگردانیم.

گزارش

کالای اساسی در گروتسویه بدهی

در حالی که رئیس جمهوری دستور پرداخت فوری ۵۰ درصد از مطالبات چهار میلیارد یورویی بخش خصوصی را صادر کرده، واردکنندگان نهاده‌های دامی می‌گویند این دستور هنوز وارد مرحله اجرا نشده و ادامه تاخیر در تسویه مطالبات، توان مالی فعالان این حوزه و روند تأمین کالاهای اساسی را با مشکلاتی مواجه می‌کند. محمد رضا کلامی – دبیر انجمن اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دامی ایران – در گردهمایی تخصصی با محوریت نقش بخش خصوصی در تأمین و ارتقای امنیت غذایی کشور اظهار کرد: از سال ۱۳۹۹ به بعد، استفاده حداکثری از ظرفیت بخش خصوصی به یکی از محورهای حکمرانی در حوزه تأمین کالاهای اساسی تبدیل شده است. در شرایط فعلی نیز بخش خصوصی بیش از چهار میلیارد یورو منابع مالی تجهیز کرده تا تأمین کالاهای مورد نیاز کشور، به‌ویژه در شرایط حساس، به‌گونه‌ای انجام شود که معیشت مردم و زنجیره‌های تولید دچار مشکل نشود. وی با اشاره به برگزاری جلسه‌ای با رئیس جمهوری و حضور رئیس سازمان برنامه‌ویبودجه، رئیس کل بانک مرکزی و وزرای جهاد کشاورزی و امور اقتصادی و دارایی افزود: در این جلسه، فرایند فعالیت بخش خصوصی از مرحله دریافت ثبت سفارش و کنترل نرخ خرید تا واردات و توزیع کالا تشریح شد. فعالان بخش خصوصی این کالاها را با استفاده از اعتبارات زرد فروشندگان خارجی، تسهیلات ارزی با نرخ سود ۱۲ تا ۱۴ درصد با منابع مالی خود وارد کشور کرده‌اند. کلامی ادامه داد: فرایند واردات کالاهای بخش خصوصی، از ثبت سفارش و خرید تا ورود و توزیع، کاملاً تحت کنترل و نظارت دستگاه‌های دولتی قرار دارد. محموله‌های وارداتی در سامانه‌های مربوطه ثبت شده و عرضه کالاهای اساسی از طریق سامانه جامع تجارت و توزیع نهاده‌های تولید نیز از طریق سامانه بازارگاه کنترل شده است. به گفته وی، در سال‌های گذشته فاصله زمانی میان تأیید واردات و توزیع کالا تا پرداخت ارز، حدود یک هفته تا حداکثر ۱۵ روز بود. اما این مدت به تدریج و به دلیل محدودیت‌های ارزی دولت به یک، دو و سپس سه ماه افزایش یافت. دبیر انجمن اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دامی ایران بیان کرد: در ابتدای فعالیت دولت فعلی، فاصله زمانی پرداخت ارز از زمان تأیید دستگاه مربوط، حداکثر پنج ماه بود؛ با این حال، این فاصله در مقطعی به حدود ۱۰ ماه رسید. هم‌زمان با اجرای سیاست جدید ارزی از دهم دی ماه، از تشکل‌ها و فعالان بخش خصوصی خواسته شد باتمام توان از این برنامه حمایت کنند. این درخواست در شرایطی مطرح شد که به دنبال افزایش نرخ ارز از ۲۸ هزار و ۵۰۰ تومان به حدود ۱۵۰ هزار تومان، توان مالی بخش خصوصی به حدود یک پنجم کاهش یافته بود. علاوه بر این، حدود چهار میلیارد یورو از منابع فعالان باقی‌مانده، شامل بدهی به فروشندگان خارجی، تسهیلات دریافتی از بانک‌های عامل و سرمایه شخصی بازرگانان، درگیر مطالبات پرداخت نشده شده است. کلامی گفت: بانک مرکزی و وزارت جهاد کشاورزی اعلام کرده بودند مطالبات فعالان بخش خصوصی در یک فرایند مشخص پرداخت خواهد شد. بر همین اساس، در خصوص پذیرفتن از دهم دی ماه اجرائی طرح را همراهی کند و قرار بود تسویه مطالبات حداکثر تا مردادماه انجام شود، اما با وجود نزدیک شدن به این موعد، هنوز حتی یک دلار از این مطالبات پرداخت نشده است.

وی درباره پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه برای حساسری مطالبات توضیح داد: تمام مراحل واردات از دی ماه تاکنون به‌صورت محموله به‌محموله توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی، گمرک جمهوری اسلامی ایران، بانک مرکزی و وزارت جهاد کشاورزی کنترل شده است. وزیر اقتصاد نیز فهرست و میزان مطالبات، سازوکار پرداخت و پیشنهادهای مربوط را به‌صورت رسمی ارائه کرده، اما سازمان برنامه‌ویبودجه انجام حساسری را ضروری دانسته است.

خش خصوصی با حساسری مخالفت ندارد

دبیر انجمن اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دامی ایران افزود: بخش خصوصی با حساسری مخالفتی ندارد، اما معتقد است مطالبات اعلام شده به‌طور کامل بررسی کارشناسی شده، ممکن است در حساسری نهایی چند درصد اختلاف ایجاد شود، اما نباید پرداخت کل مطالبات تا پایان این فرایند متوقف بماند. کلامی با اشاره به تجربه انتقال دولت دوازدهم به دولت سیزدهم اظهار کرد: در آن مقطع نیز مجموع بدهی به دولت به بخش خصوصی حدود سه میلیارد یورو بود که با اخذ مجوز از رهبر معظم انقلاب پرداخت شد؛ زیرا توقف پرداخت مطالبات بخش خصوصی می‌توانست چرخه تأمین کالاهای اساسی را با گشت و توقف مواجه کند. وی درباره دستور رئیس جمهوری در جلسه اخیر گفت: رئیس جمهوری دستور داد ۵۰ درصد از مجموع چهار میلیارد یورو مطالبات بخش خصوصی، معادل حدود دو میلیارد یورو، با فوریت و به‌صورت نقدی پرداخت شود. همچنین مقرر شد تا زمان فراهم شدن منابع لازم برای پرداخت ۵۰ درصد باقی‌مانده، با بانک‌های عامل برای امهال تسهیلات بخش خصوصی تا پایان سال ۱۴۰۵ هماهنگی شود. بر اساس این دستور، سود و جرایم بانکی مربوط به تمدید تسهیلات نیز باید به پایان دوره منتقل شود؛ زیرا بانک‌های عامل در حال حاضر علاوه بر قرار دادن تسهیلات فعالان بخش خصوصی در سرفصل مطالبات، پرداخت سود و جریمت را شرط تمدید آن‌ها قرار داده‌اند. وی با انتقاد از اجرایی نشدن این دستور تا زمان برگزاری گردهمایی گفت: با وجود آنکه رئیس جمهوری چهارشنبه هفته گذشته این دستور را صادر کرد، انتظار می‌رفت از ابتدای هفته جاری فرایند پرداخت آغاز شود، اما تاکنون اقدام عملیاتی صورت نگرفته است. حجم مشکلات منتقل شده از سوی فعالان بخش خصوصی به تشکل‌ها بسیار بالاست و برخی کسب‌وکارها نه تنها تا مابعد گشت بسیار بالاتر از دولت طلبکارند. دبیر انجمن اتحادیه واردکنندگان نهاده‌های دامی ایران افزود: در شرایطی که بخش خصوصی برای منابع بلوکه شده خود نزد دولت، سودی دریافت نمی‌کند، ناچار است بابت همان منابع به بانک‌ها سود و جریمت بپردازد. تداوم این وضعیت هر روز توان مالی فعالان اقتصادی را فرسوده‌تر می‌کند. کلامی در پایان خاطرنشان کرد: دشمن درصدد ایجاد چالش در حوزه معیشت مردم است، بنابراین تزریق منابع مالی به چرخه تأمین کالاهای اساسی ضرورتی فوری دارد. اگر مطالبات فعالان بخش خصوصی پرداخت نشود، ادامه فعالیت و تأمین کالا با مشکل جدی مواجه خواهد شد. هدف از برگزاری این نشست نیز انتقال مستقیم مشکلات شرکت‌ها و تبدیل پرداخت مطالبات بخش خصوصی به یک مطالبه عمومی است.